

Głos społeczeństwa obywatelskiego w sprawie reformy wspólnej polityki rolnej

W opinii 58/2012 Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny ponawia swój apel do Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji o **utrzymanie solidnego budżetu na WPR**, przynajmniej na poziomie przewidzianym w bieżącym okresie budżetowym.

EKES przyjmuje z zadowoleniem starania na rzecz zniesienia różnic między poziomami wsparcia otrzymywanego przez rolników w poszczególnych państwach **członkowskich**. **Podjmując decyzje dotyczące redystrybucji** środków finansowych między państwa członkowskie w przyszłej WPR trzeba kierować się przede wszystkim kryteriami równowagi, sprawiedliwości i pragmatyzmu, pamiętając o różnorodności rolnictwa w UE.

Ponadto w niektórych państwach członkowskich, gdzie nadal stosowany jest historyczny model płatności, ujednoczenie krajowych puli środków i dodatkowo **ujednoczenie wewnętrzne** spowoduje pojawienie się trudności. W tych przypadkach ujednoczenie wewnętrzne będzie wymagało elastyczności, dłuższego okresu przejściowego i stopniowego wprowadzania zmian w całym tym okresie.

EKES popiera stopniowe zmniejszanie płatności bezpośrednich poprzez ich **ograniczenie** oraz – tak jak stwierdził to już we wcześniejszych opiniach – nadal zachęca Komisję do przyjęcia procedury wykonawczej, która uwzględniałaby specyfikę przedsiębiorstw tworzonych przez spółdzielnie i stowarzyszenia producentów rolnych.

EKES popiera decyzję o wprowadzeniu uproszczonego systemu wsparcia dla **drobnych producentów rolnych**, wyraża jednak wątpliwość, czy zaproponowane przez Komisję stawki pomocy wystarczą do wsparcia rozwoju małych przedsiębiorstw rolnych.

Mając świadomość trudności związanych ze **zdefiniowaniem pojęcia rolnika czynnego zawodowo**, EKES proponuje, by definicja ta obejmowała m.in. takie wymogi, jak wytwarzanie i wprowadzanie do obrotu produktów rolnych oraz wytwarzanie dóbr publicznych i usług na rzecz społeczeństwa.

EKES zgadza się z propozycją Komisji, by podejmowanie działalności przez **młodych rolników** zaliczyć do priorytetów UE w zakresie rozwoju obszarów wiejskich, m.in. poprzez uruchomienie podprogramów tematycznych w programach rozwoju obszarów wiejskich. EKES bardzo pozytywnie ocenia ponadto propozycję wprowadzenia w ramach I filaru WPR wsparcia dochodu dla młodych rolników, którzy rozpoczynają działalność rolną.

Element ekologizacji w I filarze umożliwia stworzenie silniejszego i wyraźniejszego powiązania między płatnościami bezpośrednimi a wytwarzanymi przez rolnictwo środowiskowymi dobrami publicznymi. EKES uważa, że system ten powinien być prosty i zapewniać udział wszystkich rolników w całej UE w osiągnięciu efektów w zakresie ochrony środowiska.

EKES stwierdził już wcześniej, że **utrzymanie różnorodności biologicznej** jest niezbędnym, kluczowym zadaniem, które nie tylko stanowi obowiązek etyczny i moralny, ale także ma w długim okresie znaczenie strategiczne. Wystarczająco wiele przyczyn gospodarczych uzasadnia potrzebę szybszego i skuteczniejszego działania.

Komitet zwraca uwagę na to, by ważne założenia **II filaru** nie zostały zupełnie zlekceważone/niezauważone. Dlatego ważna jest zasada przeznaczania 25% środków na działania na rzecz ochrony środowiska i przeciwdziałanie zmianie klimatu. Należy także przewidzieć minimalną kwotę przynajmniej na wsparcie w ramach podejścia Leader.

Bardzo pozytywnym elementem propozycji Komisji jest wprowadzenie **europejskich partnerstw innowacyjnych**.

EKES uważa, że II filar powinien odzwierciedlać poważny problem **suszy**, erozji gleby i pustynnienia w regionach położonych na południu UE, i zaleca opracowanie specjalnego środka w tym zakresie. Równocześnie należałoby uwzględnić jednak dodatkowe wydatki, jakie północne państwa członkowskie UE ponoszą na osuszanie gruntów rolnych.

Zważywszy na trudne warunki prowadzenia działalności rolniczej w regionach górskich i wyspiarskich, EKES proponuje, by Komisja rozszerzyła 85-procentową stopę współfinansowania nie tylko na słabiej rozwinięte regiony, lecz również na regiony górskie i wyspiarskie. Proponowane wyznaczenie na nowo kategorii „innych” **obszarów charakteryzujących się szczególnymi ograniczeniami** wymaga jeszcze dopracowania.

Z myślą o wzmocnieniu polityki rozwoju obszarów wiejskich **umożliwiono państwom członkowskim przeniesienie środków** z puli środków na płatności bezpośrednie do puli środków na rozwój obszarów wiejskich. Jednocześnie te państwa członkowskie, w których poziom bezpośredniego wsparcia jest niższy od 90% średniej europejskiej, powinny mieć możliwość przeniesienia środków z puli na rozwój obszarów wiejskich do puli na płatności bezpośrednie. EKES zaleca, by Komisja zwiększyła elastyczność pod względem przenoszenia środków z filaru II do filaru I z 5% do 10%.

Ogromne wahania cen, jakie miały miejsce w ostatnich latach, wskazują na potrzebę skuteczniejszych instrumentów zarządzania rynkiem. Zgodnie z traktatem jednym z celów wspólnej polityki rolnej jest **stabilizacja rynków**. Stabilność rynkowa jest ważna, dlatego EKES uważa, że zestaw instrumentów rynkowych powinien być dużo bardziej ambitny, aby uniknąć silnych wahań cen.

W UE liczącej 27 państw członkowskich już teraz zaledwie 15 sieci handlowych kontroluje 77% rynku produktów spożywczych. Komitet uważa więc, że trzeba podjąć wysiłki, by zrównoważyć ofertę handlową wobec **rynkowej siły dystrybutorów**. Należałoby także zastanowić się nad tym, czy samo prawo konkurencji wystarczy, by zapobiec pojawianiu się na rynku dominacji oraz kontrowersyjnych praktyk umownych.

Niezbędne jest umocnienie pozycji rolników i ich organizacji w łańcuchu dostaw żywności, by zapewnić lepsze zyski z rynków. Zasadnicze znaczenie ma także to, by reguły konkurencji w UE zostały dostosowane tak, by umożliwiały organizacjom producentów i spółdzielniom wzmocnienie ich pozycji na rynku. W celu zwiększenia siły przetargowej rolników w obrębie łańcucha produkcji żywności konieczne jest także, zdaniem EKES-u, stworzenie odpowiednich warunków dla rozwoju **krótkich łańcuchów dostaw**, zarządzanych bezpośrednio przez rolników.

EKES sądzi, że narzędzia **zarządzania ryzykiem** powinny pomóc zmniejszyć wahania dochodów i niestabilność rynków. Ulepszenie produktów ubezpieczeniowych oraz utworzenie funduszy wspólnego inwestowania powinno pomóc rolnikom, którzy muszą stawiać czoła większej niestabilności cen, większemu narażeniu na nowe choroby roślin i zwierząt oraz częściej występującym złym warunkom pogodowym.

EKES sądzi, że aby zapewnić maksymalny wpływ działań w ramach **Europejskiego Funduszu Dostosowania do Globalizacji**, fundusz ten nie powinien być wykorzystywany do wspierania europejskiego rolnictwa.

Zdaniem Komitetu WPR powinna być preferowanym instrumentem służącym tworzeniu partnerstw z konsumentami i dostarczającym odpowiednich informacji na temat sposobu wytwarzania żywności w całym łańcuchu wartości lub cyklu życia. Identyfikowalność produktów musi być **przejrzysta dla konsumentów**, którzy mogą być najlepszymi sprzymierzeńcami bardziej zrównoważonej, ekologicznej i sprzyjającej zatrudnieniu produkcji rolno-spożywczej w Europie.